

**MAHIDOL
UNIVERSITY**
Wisdom of the Land

ข่าวสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ISSN 0857-9889 x ปีที่ 36 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน มีนาคม พ.ศ. 2554

42 ปี วันพระราชทานนาม 123 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล

สาร...

จาก ประธานสภาคณาจารย์

โดย ... ผศ.กฤษณ์สรค์ สายขุน

ขอแสดงความยินดีกับอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลทั้ง 5 ท่านที่ได้รับการคัดเลือกและยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ประจำปี 2553 นับเป็นความภาคภูมิใจของมหาวิทยาลัยมหิดลอย่างยิ่ง เพราะผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ นอกจากจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการแล้ว ยังต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม แม้ว่าปีนี้จะมีอาจารย์เพียง 5 ท่านที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ แต่ผมเชื่อมั่นว่ายังมีอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลอีกจำนวนมากที่เป็นผู้มีคุณสมบัติที่และสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในโอกาสต่อไป

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 มีการประชุมคณะกรรมการคุณภาพการบริการและธรรมาภิบาล ซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นกรรมการชุดย่อยของสภามหาวิทยาลัยและมีประธานสภาคณาจารย์ร่วมเป็นกรรมการด้วย ที่ประชุมได้หารือกันหลายประเด็น และประเด็นหนึ่งที่ผมเห็นว่ามีค่าสำคัญคือ เรื่องระบบและกลไกธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย ที่ประชุมเห็นว่าระบบและกลไกธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่สำคัญควรมีผู้บริหารที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับส่วนงาน โดยอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายรองอธิการบดีหรือรองคณบดีคนหนึ่ง รับผิดชอบดูแลเรื่องธรรมาภิบาลโดยตรง

นอกจากนี้ที่ประชุมเห็นว่าสภาคณาจารย์และสภาอาจารย์ในระดับส่วนงาน มีบทบาทสำคัญในการบริหารส่วนงานแบบมีส่วนร่วม ทำหน้าที่เสริมคุณค่า และเป็นกลไกที่สำคัญของระบบธรรมาภิบาล แต่ในปัจจุบันยังไม่มีสภาอาจารย์ในทุกส่วนงาน มีเพียง 13 ส่วนงานที่มีสภาอาจารย์ ที่ประชุมเห็นควรสนับสนุนให้มีสภาอาจารย์ในทุกส่วนงานที่มีความพร้อม เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบธรรมาภิบาล ที่จะช่วยเสริมคุณค่า และช่วยฝ่ายบริหารพัฒนาคุณภาพการบริการและธรรมาภิบาลให้บรรลุเป้าหมาย

ผมเชื่อว่าการที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการสร้างระบบและกลไกธรรมาภิบาล นับเป็นก้าว่างที่สำคัญที่จะทำให้มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญและมีระบบธรรมาภิบาลที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัยชั้นนำควรจะมี

ฉบับนี้มีอะไร

สารจากประธานสภาคณาจารย์	...2	สาระสำคัญจากระเบียบสภาคณาจารย์ฯ	...10
บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ		ข่าวจากการประชุมสภาคณาจารย์	...10
ประจำส่วนงาน	...3	สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา	...11
แรงบันดาลใจอาจารย์ตัวอย่างฯ ประจำปี 2553	...5	บรรณาธิการแถลง	...12

การบริหารงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเดียวน่าจะไม่ใช่คำตอบของการบริหารจัดการสมัยใหม่ แต่ทุกฝ่ายจะต้องมีคุณธรรม มีธรรมาภิบาลที่ดี ให้การยอมรับ อดทนต่อความแตกต่างทางความคิด และต้องช่วยกันหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะทำให้เกิดความร้ายแฉะขึ้นในหน่วยงาน

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554 ที่ผ่านมา สภาคณาจารย์ได้จัดเสวนาเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการประจำส่วนงานขึ้น ที่ห้องประชุมสถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล เพื่อเปิดเวทีให้ตัวแทนจากคณะต่างๆ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานของคณะกรรมการประจำส่วนงานจากคณะและสถาบันต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมี ศ.นพ. วิจารย์ พานิช นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล ให้เกียรติร่วมแสดงความคิดเห็นนำทาง มีผู้อภิปรายหลักจากคณะต่างๆ เช่น

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการประจำส่วนงาน

ศ.นพ. รัชตะ รัชตะนาวิณ รศ.วิสิฐ จະวะสิต รศ.วัฒนา วีระชาติยานุกูล ผศ.กุลณสรณ์ สายขุน ผศ.กิตติศักดิ์ ศรีภา คุณณภาพร ม่วงสกุล มารวมบอกเล่าประสบการณ์ หลังการอภิปราย ผู้เข้าร่วมเสวนาส่วนใหญ่ก็ได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

เดิมทีคณะกรรมการประจำส่วนงาน เรียกว่า คณะกรรมการบริหาร ซึ่งคัดเลือกจากตัวแทนบุคลากรสายวิชาการ และมีการเปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการประจำส่วนงานในปี 2552 เพื่อเปิดพื้นที่ให้ตัวแทนสายสนับสนุนเข้ามาร่วมเป็นกรรมการมากขึ้นตามหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) บางเรื่องที่ไม่สามารถสื่อสารผ่านหัวหน้างาน หรือหัวหน้าภาควิชา ก็สามารถเสนอผ่านตัวแทนคณะกรรมการประจำส่วนงานเพื่อให้ผู้บริหารสูงสุดของคณะ/สถาบันรับฟังได้ภารกิจหลักของคณะกรรมการประจำส่วนงานที่ระบุไว้ในข้อบังคับครอบคลุมถึงการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร การมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายของหน่วยงานระดับคณะ/สถาบัน การพิจารณาปรับยุบหลักสูตร การวัด/ประเมินผลการศึกษาและการติดตามผลของนโยบายและแผนงานที่นำไปปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยหวังว่า การมีคณะกรรมการประจำส่วนงาน จะเป็นกลไกของความร่วมมือที่จะทำให้ภารกิจขององค์กรในระดับคณะ/สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่น ผู้บริหารสามารถตัดสินใจด้วยความละเอียดรอบคอบ ภายใต้กระบวนการสื่อสารที่ดีและมีพลังจากความแตกต่างหลากหลาย

แต่จุดอ่อนที่ควรคำนึงเกี่ยวกับการมีคณะกรรมการประจำส่วนงานคือ หากไม่เกิดการรวมพลัง (Synergy) ที่แท้จริงและมีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายขึ้นภายในองค์กร จะทำให้ผู้บริหารทำงานได้ยากขึ้น การตรวจสอบอย่างไม่รู้จักแยกแยะ จะทำให้ติดกับดักของการเมืองแบบถ่วงดุลอำนาจ (Balance of Power) และองค์กรเสียโอกาสที่จะพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกัน การที่คณะกรรมการประจำส่วนงานมีความคิดไหลไปในทิศทางเดียวกันตลอดเวลา ก็อาจพากันไปติดกับดักของความคิดแบบ Inbreeding of The Idea การจมปลักอยู่กับกรมองแบบ Inside Out ทำให้คนมีความคิดคับแคบ ยึดมั่นถือมั่นอยู่กับความสำเร็จที่ผ่านมา จนขาดความคิดสร้างสรรค์ และความทะเยอทะยานในการแสวงหาเป้าหมายใหม่ๆที่มีความท้าทายมากกว่าเดิม ส่วนทางสายกลางที่อาจพาดูดกับดักความขัดแย้งสองขั้วคือ ต้องสร้างธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ให้เกิดขึ้นในองค์กร คนในองค์กรต้องมีความเคารพ ให้เกียรติและไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Mutual Trust) และในขณะเดียวกัน เพื่อให้หลุดจากกับดักความคิดแบบพวกมากลากไป คณะกรรมการประจำส่วนงานจะต้องรับฟังมุมมองแบบ Outside In จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จากภายนอก เช่น สังคม ชุมชนซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตของหน่วยงานโดยตรง

เป็นที่ทราบกันดีว่า หน่วยงานของมหาวิทยาลัยมหิดลมีความแตกต่างในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติเกี่ยวกับภารกิจ กำลังคนงบประมาณ และวัฒนธรรมองค์กร ทำให้การทำงานของคณะกรรมการประจำส่วนงานในรายละเอียดปลีกย่อยต้องถูกปรับไปตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น Model การทำงานของคณะกรรมการประจำส่วนงานในมหาวิทยาลัยมหิดล จึงควรเปิดให้มีได้หลาย Model โดยมีแนวทาง หลักการทำงานบางอย่างร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กล่าวไว้ในตอนต้นดังนี้

ประการที่ 1. คณะกรรมการประจำส่วนงานจะต้องให้ความสำคัญกับภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน (Strategic Generative Mode) มากกว่าการตามจึก ตรวจสอบในรายละเอียดปลีกย่อยของผู้บริหาร

การให้ความสำคัญกับภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ จะช่วยมิให้เกิดข้อครหาเกี่ยวกับการเป็นตรายาง (Rubber Stamp) ประทับรับรองความชอบธรรมในการตัดสินใจของผู้บริหาร การทำภารกิจเชิงยุทธศาสตร์จะต้องมองภาพอนาคตที่ใหญ่กว่าตัวเอง คิดถึงการริเริ่มงานใหม่ที่ล้ำหน้าและคนอื่นทำไม่ได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การแสวงหาความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศการมีคณะกรรมการประจำส่วนงานที่เป็นบุคคลภายนอก การตั้งกรรมการปรึกษาที่เป็นชาวต่างประเทศ (International Advisory Committee) การเชิญบุคคลผู้มีชื่อเสียง มีประสบการณ์มาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ คณะกรรมการประจำส่วนงานควรให้ความสำคัญกับการสร้างภาพฝันวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) ที่ทำให้เกิดการกระทำและสื่อสารออกไปยังคนในองค์กรเพื่อเป็นแรงบันดาลใจร่วมกัน

การคิดในเชิงยุทธศาสตร์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อที่ประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงานสามารถก้าวข้ามปัญหาเชิงเทคนิคและรายละเอียดปลีกย่อยไปได้ก่อน เรื่องนี้ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญเพราะเป็นผู้เลือกเสนอวาระ (agenda) และผู้ดำเนินการประชุมด้วยตัวเอง การบริหารการประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงานที่หวังผลในเชิงยุทธศาสตร์จะต้องไม่ใช้เวลาไปกับถกเถียงกันด้วยเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น ให้ความสำคัญกับวาระการประชุม “แจ้งเพื่อทราบ” มากเกินไป มีรายงานจากวงเสวนาด้วยว่า บางครั้งผู้เข้าประชุมพากันถลันเข้าไปในวังวนของความขัดแย้งเพราะติดปัญหาทางเทคนิค พุดจาตอบโต้กันไปมาบางครั้งก็นำไปสู่การกระทบกระทั่งกันด้วยคำพูด กว่าจะหลุดออกจากกับดักนี้ได้ กรรมการแต่ละคนก็อ่อนล้าและคิดเรื่องใหญ่กว่าตัวเองไม่ได้แล้ว

บทเรียนจากคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลและคณะวิทยาศาสตร์สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการภายในที่ดี ช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ บางเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน หากปล่อยให้ที่ประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงาน โดยไม่มีการเตรียมการที่ดีก็อาจถูกตั้งคำถามและอภิปรายถกเถียงกันโดยไม่จำเป็น แต่ผู้บริหารหาทางออกด้วยการแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่มย่อยเพื่อถกกันก่อน หรือนำไปพูดคุยกับที่สภาอาจารย์ประจำคณะก่อน เปิดโอกาสให้อภิปรายซักถามกันให้ชัดเจนแล้วค่อยนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการประจำส่วนงานเพื่อรับทราบและตัดสินใจร่วมกัน

ประการที่ 2. คณะกรรมการประจำส่วนงานจะต้องทำงานโดยยึดหลักความซื่อสัตย์ รอบคอบและโปร่งใส มีความแม่นยำในกฎระเบียบข้อบังคับ การที่ผู้บริหารหรือคณะกรรมการตัดสินใจอะไรลงไป จะต้องมีการอธิบายให้กับคนในองค์กรและเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบว่าเป็นไปตามนั้นหรือไม่ โดยไม่ไปอิงอยู่กับประโยชน์ของใคร แต่เป็นผลประโยชน์ขององค์กร ทั้งนี้เพื่อสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในองค์กร จะต้องไม่ล้มความไว้วางใจ (Trust) เป็นสิ่งที่มีค่าขององค์กร หากปราศจากสิ่งนี้จะทำให้องค์กรสิ้นเปลืองทั้งเวลาและพลังงานไปกับความหวาดระแวง ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่าย เพราะแต่ละฝ่ายต่างคอยจับผิด และตรวจสอบซึ่งกันและกันตลอดเวลา

บทสรุป

บุคลากรของสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นสายวิชาการหรือสายสนับสนุน ต่างเป็นปัญญาชนที่มีความรู้ ฉลาด และมีความคิดที่เป็นอิสระ เชื่อมมั่นในตัวเองสูงมากเมื่อเทียบกับบุคลากรหน่วยงานอื่นๆ ดังนั้นการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีส่วนร่วมภายใต้กลไกคณะกรรมการประจำส่วนงาน จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดการยอมรับและร่วมมือจากบุคลากร และเป็นงานที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารยุคใหม่อย่างยิ่ง และในขณะเดียวกันก็เป็นงานที่ท้าทายจริยธรรมของคนแก่งอีกด้วย ดังนั้น ผู้บริหารคณะ/สถาบัน นอกจากจะมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) แล้ว ยังต้องทำหน้าที่เป็นคนอำนวยความสะดวก (directing facilitator) คือเป็นผู้ที่มีความสามารถบริหารความรู้ ความสามารถที่แตกต่างหลากหลายของคนในคณะ/สถาบัน ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ วงเสวนายังเห็นอีกว่า การบริหารงานตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเดียว อาจไม่ใช่คำตอบของการบริหารจัดการสมัยใหม่ แต่ทุกฝ่ายจะต้องมีคุณธรรม มีธรรมาภิบาลที่ดี ให้การยอมรับอดทนต่อความแตกต่างทางความคิด และต้องช่วยกันหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะทำให้เกิดความริ้วรานเกิดขึ้นในหน่วยงาน

“เราต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า เรามาอยู่มหาวิทยาลัยเพื่ออะไรกัน”
(ศ.นพ. รัชตะ รัชตนาวิน)

เพิ่มเติมจากผู้สังเคราะห์
ถึงแม้วงเสวนาจะจบลงด้วยข้อสรุปเชิงหลักการกว้างๆ ด้วยเรื่องคุณธรรม จริยธรรม (ของทุกฝ่าย ไม่ใช่แค่เรียกร้องจากผู้บริหารอย่างเดียว) แต่ก็มีเสียงสะท้อนในเชิงบวกจากผู้ร่วมกิจกรรมหลายคนมองว่า เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ตรงที่ได้มีโอกาสรับรู้วาทะกรรมการประจำส่วนงานในคณะ/สถาบันอื่นๆ ทำงานกันอย่างโปร่งใส และสามารถเอาไปปรับใช้ในส่วนของตัวเองได้

หลายคนเพิ่งรู้ว่า ปัญหาที่คณะ/สถาบันของตัวเองเป็นปัญหาแบบ “จับๆ” เมื่อเทียบกับที่อื่นๆ

.....

สังเคราะห์โดย... อาจารย์โสฬส ศิริไสย์

แรงบันดาลใจ

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี 2553

รองศาสตราจารย์ คณิงนิจ พงศ์ถาวรภมล
คณะพยาบาลศาสตร์

“**กำลังใจที่สำคัญในการทำงาน ปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามาจากความชอบ ความสุขใจในการทำงานด้านการสอน และการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาที่เป็นแรงกระตุ้นให้ครูต้องสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อได้คำตอบในสิ่งที่สงสัย**”

รู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ที่สภาคณาจารย์ได้มอบรางวัลอาจารย์ตัวอย่างให้ จากการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่า 30 ปี มีนักศึกษาเข้ามาเรียนและสำเร็จการศึกษาผ่านไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก บุคคลเหล่านี้ได้ไปปฏิบัติหน้าที่ในงานต่างๆ ทั้งด้านบริหาร การสอน และการบริการพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการทางสุขภาพของประชาชนทั่วประเทศ ในฐานะของผู้สอน เป็นความสุข ความภาคภูมิใจเสมอที่เห็นความสำเร็จของลูกศิษย์ ไปเติบโตเจริญก้าวหน้า ทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติสิ่งเหล่านี้คือรางวัลทางใจที่ตอบแทนกลับมานในชีวิตของคนเป็นครู เป็นความสุขที่ไม่อาจซื้อหาได้ด้วยเงินทอง

หากถามว่าจะอะไรคือกำลังใจและแรงบันดาลใจในการทำงานที่ผ่านมา คงตอบว่ามันเหมือนจะเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ แต่มันคงยั่งยืนเสมอก็คือ ความรักและความศรัทธาในวิชาชีพพยาบาล ร่วมกับสำนึกความรับผิดชอบในหน้าที่ของความเป็นครูผู้สอน ที่ไม่ใช่เพียงมุ่งหวังให้นักศึกษามีความรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องรวมไปถึงการพัฒนาด้านจิตใจให้มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ จึงจะสามารถเติบโตเป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต ที่ต้องประกอบพร้อมด้วย 3 H คือ ใจรัก (Heart) ทักษะ (Hand) และความรู้ ความมีสติรอบคอบ (Head) การเป็นครูพยาบาลจึงเหมือนคนที่สวมหมวกสองใบ ที่ต้องเป็นทั้งพยาบาลผู้ให้บริการและครูผู้สอนในเวลาเดียวกัน ขณะนำนักศึกษาขึ้นฝึกปฏิบัติบนคลินิกและให้การดูแลผู้ป่วย แม้จะมีความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน แต่ก็แฝงไปด้วยความสุขและความภาคภูมิใจทุกครั้งไป ความตั้งใจที่อยากจะทำหน้าที่พยาบาลที่ดี มีพอๆ กับความตั้งใจที่จะทำหน้าที่ครูให้ดีที่สุดด้วย

การได้ประสบพบเห็นแบบอย่างที่ดี เป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญของการอยากเป็นครูที่ดี ขอกราบอนุชานพระคุณบูรพาจารย์ทั้งหลาย

ของโรงเรียนพยาบาลศิริราชหรือคณะพยาบาลศาสตร์แห่งนี้ ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และเป็นแม่แบบของความเป็นครู เป็นภาพในความคิดของความดี ความงาม ความทุ่มเท เสียสละเพื่อส่วนรวม สังคม และวิชาชีพ สำหรับครูพยาบาลรุ่นหลังเช่นพวกเราได้ดำเนินรอยตาม แม้จะยังห่างไกลไม่อาจทำได้เทียบเท่าท่านเลยก็ตาม

กำลังใจที่สำคัญในการทำงาน ปฏิเสธไม่ได้เลยว่ามาจากความชอบ ความสุขใจในการทำงานด้านการสอน และการมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา ที่เป็นแรงกระตุ้นให้ครูต้องสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อได้คำตอบในสิ่งที่สงสัย

นอกจากนี้การแสดงออกถึงความเคารพยกย่องของศิษย์ที่มีต่อครูในวาระโอกาสต่างๆ เช่น พิธีไหว้ครู ทุกๆ ปีที่ร่วมอยู่ในพิธีเมื่อได้ยืนเพลงพระคุณที่สาม ที่นักศึกษาร่วมกันร้องเพื่อมอบแด่ครู ก่อให้เกิดความปลาบปลื้ม ตื้นตันใจจนแทบกลั้นน้ำตาไว้ไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความหมายทางจิตใจของคนที่เป็นครูเป็นแรงบันดาลใจให้ปรารถนาจะทำหน้าที่ของครูให้ดีที่สุด

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณสภาคณาจารย์เป็นอย่างสูงที่มอบรางวัล “อาจารย์ตัวอย่าง” ให้ ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนครั้งนี้ ซึ่งไม่อาจกล่าวนามได้หมดในที่นี้ และจะถือเป็นพันธะสัญญาใจต่อตัวเอง ที่จะปฏิบัติตนเป็นอาจารย์ที่ดีเพื่อรักษามาตรฐานคุณความดีนี้ให้ยั่งยืนตลอดไป

แรงบันดาลใจ

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี 2553

...ผมจึงมีความฝันที่จะให้ลูกศิษย์ของตน ได้สร้างคุณประโยชน์ต่อผู้ป่วย ช่วยให้ผู้ป่วยได้รับยาที่ดี ใช้อย่างถูกต้อง ลดอาการไม่พึงประสงค์จากยา เพื่อให้หายจากความเจ็บป่วย พ่อของผมนจึงเป็นแรงบันดาลใจอันดับที่หนึ่ง...

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา มณฑานติกุล
คณะเภสัชศาสตร์

มนุษย์ทุกคนมีความฝัน ซึ่งอาจแตกต่างกันบ้างตามแต่เหตุและปัจจัยของคนแต่ละคน แม้แต่ในคนเดียวกัน ในทุกขณะของชีวิต ความฝันก็อาจแปรเปลี่ยนไป เด็กที่อยากได้ของเล่น วัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับ ผู้ใหญ่ที่ต้องการความมั่นคงในชีวิต หรือคนสูงอายุที่ต้องการเพียงการดูแลพื้นฐานจากลูกหลาน ความฝันเหล่านี้เกิดขึ้นและดับลงได้ทุกขณะจิตตามเหตุและปัจจัยที่มากระทบ หลายครั้งพบว่าความฝันนี้อาจเป็นสิ่งที่ถูกตอกก่อกให้เกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและสังคม จนพัฒนาต่อเติมเป็นจารีตประเพณีที่ดีงามหรือความฝันนี้อาจมองเพียงประโยชน์ส่วนตัว จนแปรรูปเป็นกิเลส เหล่านี้ ล้วนขึ้นกับแรงบันดาลใจ

ความฝันของผมคงไม่ต่างจากคนอื่น ๆ นัก ในแต่ละช่วงวัยก็มีแตกต่างกัน แม้มาถึงวัยผู้ใหญ่ก็ต้องการชื่อเสียงเกียรติยศอยากเป็นผู้เชี่ยวชาญทางยา ได้รับการยอมรับของสังคม รวมถึงเงินทอง ไม่เพียงแค่นั้น เมื่อชวนชววยได้สิ่งเหล่านี้มาแม้จะไม่มากนักก็อยากที่จะยึดถือไว้ ให้ติดกับตัวเองไว้ตลอดไป หลายครั้งก็เริ่มเกิดความทุกข์ ทุกข์ที่ไม่รู้จักพอ โชคดีที่ผมมีพ่อซึ่งเป็นคนจีนธรรมดาคนหนึ่งซึ่งเดินทางมาจากประเทศจีนเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ่อพ่อดีสอนให้รู้จักความอ่อนน้อมถ่อมตนและความเพียงพอ ไม่ปล่อยตัวและใจให้ไหลไปตามสิ่งแวดล้อมที่มากระทบ ทั้งชื่อเสียงเกียรติยศ หรือแม้แต่เงินทอง ก็เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนแต่การทำคุณความดีให้กับประเทศชาติบ้านเมืองกลับเป็นสิ่งที่ควรแสวงหาและกระทำ การเป็น “ครู” จึงเป็นสิ่งที่ผมเลือก โดยหวังไว้ว่าความรู้และประสบการณ์ของตน หากนำไปใช้กับบุคคลเพียงไม่กี่คนย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ได้ไม่เท่ากับการอบรมสั่งสอนให้แก่ลูกศิษย์จำนวนมากให้มีความรู้ทางยาและทักษะในการดูแลผู้ป่วย รวมถึงมีจรรยาบรรณในการเป็นเภสัชกรที่ดีผมจึงมีความฝันที่จะให้ลูกศิษย์ของตนได้สร้างคุณประโยชน์ต่อผู้ป่วย ช่วยให้ผู้ป่วยได้รับยาที่ดี ใช้อย่างถูกต้อง ลดอาการไม่พึงประสงค์จากยา เพื่อให้หายจากความเจ็บป่วย

อย่างถูกต้อง ลดอาการไม่พึงประสงค์จากยา เพื่อให้หายจากความเจ็บป่วย พ่อของผมนจึงเป็นแรงบันดาลใจอันดับที่หนึ่ง

เมื่อผมเป็นครูเภสัชฯ ในระยะแรกด้วยความ “ร้อนวิชา” ความตั้งใจที่จะอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้มีองค์ความรู้และทักษะที่ดี บ่อยครั้งก็กลายเป็นความเข้มงวดกับลูกศิษย์ นักศึกษาหลายคนหลังน้ำตากับวิธีการอบรมสั่งสอนนั้น ในขณะนั้นผมเพียงรู้สึกถึงความเข้มงวดนั้น ก็เพื่อให้ลูกศิษย์ได้ดี จนมาถึงงานปัจฉิมนิเทศของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย เมื่อหลายปีที่ผ่านมาการเปิดใจพูดและสะท้อนความรู้สึกของนักศึกษา ต่อกระบวนการเรียนการสอน เปลี่ยนวิธีคิดและมุมมองของผมต่อนักศึกษา นักศึกษาหลายคนบอกว่า “อาจารย์คะ นักศึกษาก็เป็นคนมีเหตุผล บางครั้งอาจทำถูกบ้างผิดบ้าง อยากให้อาจารย์เข้าใจ” นักศึกษาอาจมีเกราะบ้างแต่ก็ตั้งใจหากแต่ความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคนอาจมีแตกต่างกัน ดังนั้น ครูจึงไม่เพียงแต่จะให้ความรู้ การให้ความรักและความเข้าใจแก่นักศึกษาก็เป็นอีกหนึ่ง คุณสมบัติของครู ครูจึงไม่เพียงแต่มีความ “ตั้งใจ” ที่จะสอนนักศึกษาให้ได้ดี แต่ต้องมีความ “เข้าใจ” นักศึกษาอีกด้วย นักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์จึงเป็นแรงบันดาลใจอันดับที่สอง

จนมาถึงวันนี้ ผมยังคิดว่าแรงบันดาลใจของผมยังคงมีอีก หากเราเปิดใจกว้าง ไม่ยึดถือตัวตนของตนมากเกินไป น้อมรับฟังความเห็นที่แปลกแยก และมุ่งหวังทำสิ่งที่ดีให้แก่ประเทศชาติและสังคม

แรงบันดาลใจ

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี 2553

ในการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดลนั้น นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ก็ยังพิจารณาในด้านจริยธรรมและการประพฤติตนที่เป็นแบบอย่างด้วย ข้าพเจ้าเชื่อว่าอาจารย์ที่ได้รับเกียรตินี้ คงไม่มีใครเตรียมการล่วงหน้าเพื่อตำแหน่งนี้มาก่อน ไม่เหมือนการขอตำแหน่งวิชาการ การขอรับรางวัลการวิจัย หรือการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถเตรียมการล่วงหน้าได้ สิ่งที่ผู้ได้รับเลือกเป็นอาจารย์ตัวอย่าง มี และเป็นอยู่ จึงเป็นธรรมชาติ ไม่สามารถปรุงแต่งได้ เพราะผู้ที่มีส่วนแสดงความคิดเห็นในการคัดเลือกอาจารย์ตัวอย่างนั้น มีทั้งนักศึกษาอาจารย์ที่เป็นเพื่อนร่วมงานทั้งในภาควิชาและนอกภาควิชา ผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน

ศาสตราจารย์ พิไลพันธ์ พุทธิวนะ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ข้าพเจ้าจึงย้อนกลับมาพิจารณาถึงสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ และเป็นอยู่ และคิดว่าสิ่งใดอาจให้ข้อคิด หรือให้สติกับเพื่อนอาจารย์ได้บ้าง ข้อแรกก็คือข้าพเจ้าเชื่อในกฎแห่งกรรม เชื่อในเรื่องกรรมดี และกรรมชั่ว เชื่อว่าใครทำอะไรไว้อย่างไรก็จะได้อย่างนั้น เหมือนการปลูกต้นไม้ดีก็ให้ผลไม้นั้นดีนั้นจะให้ผลเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ คนบางคนไม่เชื่อเรื่องกรรม ดังนั้นเมื่อต้องเสวยกรรมใด ก็กลับไม่ย้อนไปดูเบื้องหลังว่าได้ก่อกรรมอะไรไว้ ที่พูดเรื่องกรรมเรื่องเวรนี้ไม่ได้บอกว่าตนเองเป็นคนธัมมะธัมมิแต่อย่างใด และไม่เคยไปปฏิบัติกรรมที่ไหน ให้นั่งสมาธิ ข้าพเจ้าก็สามารถหลับไปเลยใน 1 นาที หนังสือพระและหนังสือปรัชญาที่ใครๆ ให้ก็ยังไม่เปิด และหวังว่าจะเอาไว้อ่านในอนาคต

ข้าพเจ้าเชื่อเรื่องความเมตตา เชื่อว่าการให้และความเอื้อเฟื้อ โดยไม่หวังผลตอบแทน จะทำให้สังคมมีความสุข คนที่ขับรถบนถนนไม่เคยให้ทางใคร หรือคนที่ห่วงความรู้ไม่ให้วิทยาทานกับใคร ทั้งที่การให้เหล่านี้เป็นการให้ของที่ไม่มีวันหมด เราคงไม่คาดหวังว่าคนแบบนี้จะให้หรือแบ่งปันอะไรอย่างอื่นที่มากกว่านี้ได้

ข้าพเจ้าเชื่อว่าความจริงใจ ไม่เอารัดเอาเปรียบ จะสร้างความไว้วางใจ ในการเป็นเพื่อน และสร้างทีมงานเพื่อทำกิจการใหญ่ได้ แต่ข้อโต้แย้งในการทำทีมขนาดใหญ่เป็นเรื่องธรรมดา และเป็นสิ่งสร้างสรรค์ ถ้าหาข้อสรุปร่วมกันเพื่อให้ได้ win-win situation แต่ในบางครั้งก็เป็นไปได้โดยยาก จำเป็นต้องมีใครยอมเสียสละบ้าง สิ่งสำคัญคือถ้ามีข้อโต้แย้ง อย่าใช้ถ้อยคำยกยอกยอน อย่าพูดเหน็บแนมให้ผู้อื่นเจ็บใจ สุนทรภู่เคยกล่าวเอาไว้ว่า “เจ็บจนตายก็เพราะเหน็บให้เจ็บใจ”

“...ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปต้องการการยอมรับจากผู้อื่น เพราะเป็นสิ่งที่ให้กำลังใจเพื่อจะทำงานหรือทำดีต่อไป แต่ถ้ายังไม่มีใครเห็นก็อย่าท้อแท้ ให้กำลังใจตัวเองและทำต่อไป ถ้าเราคิดว่าทำดีแล้ว และเราพอใจที่จะทำ คิดเสียว่าถ้าเรายังไม่ให้กำลังใจตัวเอง แล้วใครจะให้เรา...”

ข้าพเจ้ามองเห็นหลายคนเป็นโรคนางเอกหรือพระเอก จะทำอะไรก็ต่อเมื่อตนเองเป็นคนสำคัญ หรือได้ประโยชน์จากกิจการนั้นเท่านั้น เป็นความคิดที่อันตรายต่อความสงบสุขในสังคมเป็นอย่างยิ่ง และทำให้สังคมอ่อนแอ ลงทุนจินตนาการดูตนตาลตนเดียวที่ดูโดดเด่นเป็นสง่าอยู่กลางนา แต่ให้ร่มเงากับใครก็แทบไม่ได้ วันดีคืนร้ายก็ถูกฟ้าผ่า หรือลูกหลงไล่หัวคนที่อยู่ใกล้ๆ ข้าพเจ้าเชื่อในความเป็นไม่ใหญ่ในสวน เพราะต้นไม้แต่ละต้นเติบโตมาพร้อมกัน เป็นร่มเงาให้ความร่มเย็นซึ่งกันและกัน และยังเป็นที่อยู่ที่กินให้นกกาได้อาศัยด้วย

ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปต้องการการยอมรับจากผู้อื่น เพราะเป็นสิ่งที่ให้กำลังใจเพื่อจะทำงานหรือทำดีต่อไป แต่ถ้ายังไม่มีใครเห็นก็อย่าท้อแท้ ให้กำลังใจตัวเองและทำต่อไปถ้าเราคิดว่าทำดีแล้ว และเราพอใจที่จะทำ คิดเสียว่าถ้าเรายังไม่ให้กำลังใจตัวเอง แล้วใครจะให้เรา ให้ปรับตัว ทำใจ และทำความเข้าใจกับสาเหตุและที่มาที่ไปของปัญหา และปัญหาไม่มีแก้ ถ้าแก้ไม่ได้ก็ต้องปรับตัวให้อยู่ได้ โดนเสารัฐธรรมนูญไปเพราะไม่มีความสามารถในการปรับตัว และเวลาอาจจะช่วยคลี่คลายปัญหาได้

สุดท้ายนี้แล้วก็มีความอดทน มีความหวัง ปัญหาเหมือนพายุร้ายที่จะต้องผ่านไปอย่างไร้รอยนอน เพราะการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นนิรันดร์

แรงบันดาลใจ

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี 2553

ศาสตราจารย์ คลินิก รัตนพร พรกุล
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

...แม้ว่ารังสีแพทย์จะไม่มีหน้าที่ในการรักษาผู้ป่วยโดยตรง แต่การวินิจฉัยโรคด้วยภาพทางการแพทย์อย่างถูกต้องในช่วงวิกฤติของชีวิต จะช่วยแพทย์ผู้รักษาในการวางแผนการรักษาได้มากเป็นการช่วยทางอ้อม...

หลังจากสูญเสียลูกชายอายุ 18 ปี ซึ่งกำลังเรียนวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ ไปเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2538 ในช่วงระยะเวลา 3 เดือนแรก ไม่สามารถทำอะไรได้เลยจมดิ่งอยู่กับความทุกข์โศก แต่เพราะต้องอยู่ต่อไปให้ได้ จึงกลับไปทำงาน และเพื่อประคองชีวิตให้ได้จึงเลิกงานเอกชนที่ทำอยู่ทั้งหมด เหลือแต่งานในภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งงานที่ท้าทายทั้งด้านการสอนและด้านบริการ มีเวลามากขึ้นในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนซึ่งก่อนหน้านี้เวลาจะหมดไปกับการทำงานโรงพยาบาลเอกชน หลังจากนั้นก็เห็นการเปลี่ยนแปลง นักศึกษาจะทำความเคารพเมื่อเดินสวนกันทำให้มีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ แต่ความทุกข์โศก

จากการสูญเสียลูกไม่ได้ลดลงเลยจึงเกิดแรงบันดาลใจ ไม่อยากให้คนอื่นประสบเคราะห์กรรมเหมือนตนเอง คิดว่าความรู้ความสามารถที่ตนเองมี ทางด้านรังสีวิทยาเด็ก ถาสสามารถนำมาช่วยเด็กๆ ที่เจ็บป่วยได้อย่างเต็มที่ น่าจะเกิดผลบุญไปถึงลูกชายที่จากไปด้วย

แม้ว่ารังสีแพทย์จะไม่มีหน้าที่ในการรักษาผู้ป่วยโดยตรง แต่การวินิจฉัยโรคด้วยภาพทางการแพทย์อย่างถูกต้องในช่วงวิกฤติของชีวิตจะช่วยแพทย์ผู้รักษาในการวางแผนการรักษาได้มากเป็นการช่วยทางอ้อม จึงเปิดโอกาสให้ลูกศิษย์ consult ได้ตลอดเวลา ทั้งในและนอกเวลาราชการ ตอนแรกๆ ของการ consult นอกเวลาราชการใช้วิธีส่งภาพทาง e-mail แม้ว่าเวลานั้นความเร็วของ internet ยังช้า ใช้เวลาในการ download ภาพนานแต่ก็สามารถให้การวินิจฉัยโรคได้ภายในเวลา 1-2 ชั่วโมง เมื่อคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มีระบบ PACS ซึ่งเป็นระบบที่ใช้จัดเก็บรูปภาพทางการแพทย์ และรับส่งข้อมูลภาพในรูปแบบ digital ใช้การจัดการรับ-ส่งข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จึงติดตั้ง internet ความเร็วสูงที่บ้านแล้ว login เข้ามาที่ระบบ PACS ของคณะฯ ก็สามารถดูภาพ จาก CT, MRI หรือการตรวจวินิจฉัยโรคด้วยภาพทางการแพทย์อื่นๆ ได้ทั้งหมดทำให้การวินิจฉัยโรคได้เร็วกว่าเดิม

การเปิดโอกาสให้ลูกศิษย์ consult ได้ตลอดเวลา ด้วยความยินดี ทำให้เขารู้สึกอบอุ่นว่ามีอาจารย์อยู่เคียงข้างตลอดเวลา ในขณะที่ความรู้ความสามารถของเขายังไม่พร้อม การทำงานที่ไม่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง อาจช่วยสอนจริยธรรมในการเป็นแพทย์ที่ดีในทางอ้อมด้วยการกระทำ อาจารย์แพทย์รุ่นน้องในภาควิชารังสีวิทยา อาจารย์แพทย์สาขาอื่น ที่ได้ทำงานสัมผัสด้วย คงเกิดความประทับใจ และเห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม ซึ่งทุกคนมีส่วนร่วมอย่างมากที่ทำให้ตนเองได้ตำแหน่งอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2553

แรงบันดาลใจ

อาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี 2553

เมื่อครั้งที่มาเป็นอาจารย์ใหม่ๆ ยังไม่มีประสบการณ์การสอน จะได้รับคำแนะนำจากอาจารย์และรุ่นพี่หลายๆ ท่านผมใช้วิธีการเรียนรู้จากการสอนจริงๆ และสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ของนักศึกษา เคยคิดว่า ถ้าหากเราสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจตามที่เรามีอยู่ ก็น่าจะเพียงพอที่จะสอนให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ทำงานได้ แต่เมื่อสอนไประยะเวลาหนึ่งประกอบกับได้มีโอกาสไปรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนบ้าง ทำให้เข้าใจมากขึ้นว่า การจะเป็นผู้สอนหรือครูจะต้องมีศิลปะและทักษะการสอน เพราะนักศึกษาแต่ละคนมีนิสัยพื้นฐานความรู้และปัญหาที่แตกต่างกัน ความหลากหลายเหล่านี้จึงทำให้วิธีการสอนในแต่ละคนต้องมีความแตกต่างกันไป โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติไม่ว่าจะอยู่ในห้องปฏิบัติการหรือในคลินิก ในสมัยที่ยังเป็นนักศึกษาลองหนึ่งประทับใจก็คือ มีอาจารย์บางท่านสามารถสอนได้สนุก มีเนื้อหา เข้าใจง่าย สามารถจดจำและนำมาใช้ได้จนทุกวันนี้ และผมคิดว่า

เป็นแรงบันดาลใจหนึ่งที่ผมอยากทำได้ ผมตั้งใจเสมอมาที่จะสอนให้นักศึกษาเข้าใจด้วยเหตุและผล งานในสาขาทันตแพทยศาสตร์เป็นงานที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์รวมกัน ในภาคปฏิบัติซึ่งต้องมีการตีพิมพ์และแก้ไขงาน มุมมองและความเห็นอาจแตกต่างกัน การตีหรือแก้ไขงาน ผมจึงพยายามอธิบายเหตุผลสอดแทรกไปด้วยทุกครั้งว่า ถ้าทำในลักษณะงานที่นักศึกษาทำมาจะมีข้อเสียอย่างไร ผิดหลักวิชาการที่สอนอย่างไร พร้อมทั้งจะแนะนำแนวทางการแก้ไขที่สามารถจะทำได้ โดยมีเป้าหมายในใจที่จะปลูกฝังให้นักศึกษารู้จักคิดและทำงานได้เองอย่างมีคุณภาพ แม้ว่าจะไม่สามารถทำให้ทุกคนทำงานได้ดีหมด ถ้าส่วนใหญ่ทำงานได้ดีพอใจแล้ว และบางครั้งผมจะรู้สึกชื่นชมยินดีมาก เมื่อมีนักศึกษาทำงานได้ดีหรือดีกว่าที่คาดหวังไว้

ความเข้าใจในการทำหน้าที่สอนให้ได้ดีและนักศึกษามีคุณภาพน่าจะได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เริ่มเข้ามาเป็นอาจารย์ใหม่ ในส่วนของ

ภาควิชาทันตกรรมหัตถการและวิทยาเอ็นโดดอนต์ ซึ่งเป็นภาควิชาเก่าแก่ตั้งแต่เปิดคณะทันตแพทยศาสตร์มา ได้เน้นและให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีความใกล้ชิดกับนักศึกษาเป็นภาควิชาหนึ่งที่นักศึกษาชื่นชอบและมีความรักต่ออาจารย์ทุกท่าน และเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผมเลือกมาทำงานที่ภาควิชานี้ ด้วยวัฒนธรรมของภาควิชาที่ถ่ายทอดกันมานาน แนวทางการสอนและปฏิบัติต่อนักศึกษาของอาจารย์อาวุโสและอาจารย์รุ่นพี่ทุกท่าน จึงเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นแนวทางที่ผมได้ยึดถือและเป็นอีกหนึ่งแรงบันดาลใจที่ผมนำมาปฏิบัติเสมอมา ตลอดระยะเวลาที่ทำหน้าที่อาจารย์ การติดตามผลการเรียนการสอนสังเกตความประพฤติรวมทั้งพยายามจดจำนักศึกษาให้ได้ทุกคน เน้นการแสดงออกหรือบอกได้ด้วยตัวนักศึกษาเอง ทำให้ผมได้เห็นการพัฒนาในด้านต่างๆ ของนักศึกษาแต่ละคน โดยเฉพาะนักศึกษาที่เรียนอ่อนและต้องการความช่วยเหลือมากกว่าคนอื่น ซึ่งทำให้บางคนสามารถพัฒนาการทำงานได้ดีเทียบเท่าเพื่อนคนอื่น

รองศาสตราจารย์ ศุภชัย สุทธิวัฒน์กุล
คณะทันตแพทยศาสตร์

“ แม้ว่าจะไม่สามารถทำให้ทุกคนทำงานได้ดีหมด ถ้าส่วนใหญ่ทำงานได้ดีพอใจแล้ว และบางครั้งผมจะรู้สึกชื่นชมยินดีมาก เมื่อมีนักศึกษาทำงานได้ดีหรือดีกว่าที่คาดหวังไว้ ”

การที่มีโอกาสพูดคุยกับนักศึกษาน้อยๆ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วจึงยังมีโอกาสได้พบกันและพูดคุยปรึกษาหารือกัน มีลูกศิษย์มากมายที่มอบความรู้สึกดีดีให้เสมอ เป็นกำลังใจในการสอนมาอย่างต่อเนื่อง และลูกศิษย์หลายๆ คน ยังเป็นเหมือนเพื่อนและพร้อมให้ความช่วยเหลือผมอยู่เสมอ ผมภูมิใจที่ลูกศิษย์หลายคนประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน มีความรับผิดชอบและเป็นผู้ใหญ่ขึ้น บางคนแม้ไม่ได้พบกันบ่อย เมื่อมีโอกาสพบกันจะเข้ามาทักทายและพูดคุยกันอย่างสนิทสนมเหมือนเดิม ในระยะหลังที่ผมใกล้ชิดเกษียณอายุราชการ จะมีลูกศิษย์หลายๆ คนได้มาแสดงความคิดถึงและแสดงความจำนงค์ที่อยากร่วมงาน และยังแสดงความห่วงใยอยู่เสมอ ความประทับใจเหล่านี้จึงทำให้ผมรู้สึกไม่สูญเปล่าที่ได้ทำหน้าที่สอนมากกว่า 30 ปี และยังมีกำลังใจในการสอนอยู่จนทุกวันนี้

สาระสำคัญของรายงานของสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2553
ว่าด้วย การดำเนินงานของสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2553

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วย สภาคณาจารย์ พ.ศ. 2553 ข้อ 6 กำหนดให้สภาคณาจารย์วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาคณาจารย์ ที่ไม่ขัดต่อข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ดังนั้น ในการประชุมสภาคณาจารย์ครั้งที่ 12/2553 วันที่ 1 ธันวาคม 2553 จึงออกระเบียบฯ ว่าด้วยการดำเนินงานของสภาคณาจารย์ พ.ศ. 2553 เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบังคับฯ ว่าด้วยสภาคณาจารย์และเพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการประจำเพื่อทำหน้าที่รับเรื่องราวต่างๆ เสนอต่อสภาคณาจารย์ คณะกรรมการประจำ ประกอบด้วย
 - 1.1 คณะกรรมการฝ่ายวิชาการและวิจัย มีหน้าที่พิจารณาและนำเสนอสภาคณาจารย์เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้
 - การส่งเสริมการระดมทุนทางปัญญาและทุนทางสังคมของคณาจารย์ เพื่อร่วมกันทำงานด้านวิชาการ และวิจัย
 - นโยบายการศึกษาและวิจัย
 - มาตรฐานทางวิชาการ และการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ
 - การส่งเสริมการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
 - 1.2 คณะกรรมการฝ่ายกิจการบริหารและธรรมาภิบาล มีหน้าที่ดังนี้
 - คุณภาพการบริหารและธรรมาภิบาล
 - การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย
 - นโยบายและแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัย
 - พระราชบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
 - การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิอันชอบธรรมของคณาจารย์และ

บุคลากรมหาวิทยาลัย

- 1.3 คณะกรรมการฝ่ายกิจการนักศึกษา มีหน้าที่ดังนี้
 - การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์และนักศึกษา
 - กิจกรรม กีฬา สันทนาการ/นันทนาการ
 - การส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษา
- 1.4 คณะกรรมการฝ่ายสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ มีหน้าที่ดังนี้
 - การส่งเสริมสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน
 - การส่งเสริมสวัสดิการในด้านการรับบริการและรักษาพยาบาล แก่คณาจารย์
 - การส่งเสริมสวัสดิการแก่คณาจารย์และครอบครัวในการดำรงชีพ
- 1.5 คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมความก้าวหน้าอาจารย์และบุคลากร มีหน้าที่ดังนี้
 - การส่งเสริมและพัฒนาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยด้านทักษะแห่งวิชาชีพคณาจารย์
 - การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชาคมภายในมหาวิทยาลัยมหิดล
 - การเชิดชูและผดุงเกียรติคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหิดล
 - การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคณาจารย์และบุคลากร
- 1.6 คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ดังนี้
 - การเผยแพร่ผลงานและข่าวสารของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย
 - การเผยแพร่ผลงานและข่าวสารการดำเนินงานของสภาคณาจารย์
 - การเผยแพร่ผลงานและข่าวสารของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ต้องไม่ละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น

1.7 คณะกรรมการฝ่ายรับเรื่องราวร้องเรียน มีหน้าที่พิจารณาเรื่องร้องเรียน

2. สภาคณาจารย์อาจมีคณะกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเรื่องเฉพาะซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาคณาจารย์ตามที่สภาคณาจารย์เห็นสมควร

ในการประชุมสภาคณาจารย์ สามัญ ครั้งที่ 1/2554 วันที่ 5 ม.ค. 2554 มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจำนวน 2 ฝ่ายคือ คณะกรรมการกิจการสภาคณาจารย์ และคณะทำงานศึกษาการเตรียมความพร้อมมหาวิทยาลัยมหิดลเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ค.ศ. 2015

3. สภาคณาจารย์อาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เข้าร่วมเป็นกรรมการได้

กรรมการแต่ละชุดมีหน้าที่พิจารณาเรื่องราวต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่แล้วเสนอสภาคณาจารย์เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข่าวจากการประชุมสภาคณาจารย์

ข่าวจากการประชุมสภาคณาจารย์ สามัญ ครั้งที่ 2/2554 วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเสนอแก้ไขหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2552

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารทรัพยากรบุคคล ในการประชุม ครั้งที่ 23/2553 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2553 เห็นด้วยกับหลักการที่สภาคณาจารย์เสนอขอแก้ไขประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2552 ประเด็นกรรมการลำดับที่ “(3) กรรมการที่ได้รับการเสนอชื่อโดยกลุ่มผู้ถูกประเมินจำนวน 1 ใน 3 ของคณะกรรมการประเมิน” โดยให้ปรับข้อความให้เหมาะสมและนำเสนอที่ประชุมอีกครั้งนั้น กองทรัพยากรบุคคลได้ปรับแก้ไขข้อความดังกล่าวเป็น “(3) กรรมการที่ได้รับการเสนอชื่อโดยกลุ่มผู้รับการประเมินจำนวน 1 ใน 3 ของคณะกรรมการประเมินโดยกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละส่วนงาน”

2. พิธีมอบโล่รางวัลอาจารย์ตัวอย่างของสภาคณาจารย์ ประจำปี 2553

มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดงาน 42 ปี วันพระราชทานนาม 123 ปี มหาวิทยาลัยมหิดล ในวันที่ 2 มีนาคม 2554 ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ในส่วนของสภาคณาจารย์มีพิธีมอบโล่รางวัลอาจารย์ตัวอย่าง ประจำปี 2553 ณ ห้องบรรยายศาสตร์จารย์ นายแพทย์ชัชวาล โอสถานนท์ โดยมีอธิการบดีเป็นผู้มอบโล่แก่อาจารย์ตัวอย่างทั้ง 5 ท่าน

3. คณะกรรมการฝ่ายกิจการบริหารและธรรมาภิบาล
 - จัดกิจกรรมเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ระบบ Performance Management System ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในวันที่ 4 มีนาคม 2554

- รวบรวมปัญหาการบริหารและธรรมาภิบาลในส่วนงานต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประชุมคณะกรรมการคุณภาพการบริหารและธรรมาภิบาลของสภามหาวิทยาลัย

4. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการประจำส่วนงาน
 สภาคณาจารย์กำหนดจัดเสวนาเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการประจำส่วนงาน ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554 ณ ห้องประชุม ศ.เกียรติคุณสิรินธร พิบูลนิคม สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล วัตถุประสงค์ของการจัดเสวนาครั้งนี้เพื่อต้องการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในบทบาทของกรรมการประจำส่วนงานและแบ่งปันประสบการณ์

5. การจัดสัมมนา (Retreat)
 ที่ประชุมกำหนดจัดสัมมนาสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2554 วันที่ 21-22 เมษายน 2554 เพื่อทบทวนการทำงานที่ผ่านมา และแผนงานในอนาคต ที่ประชุมได้เสนอให้ อาจารย์ โสฬส ศิริไสย เป็นผู้ดำเนินการเขียนโครงการ และรายละเอียดต่างๆ โดยจะเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากร 1 ท่าน

สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559)

โดย... อ.ทัศนียา รัตนฤทัย นพรัตน์แจ่มจำรัส

เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของไทย ดังนั้น ประชาคมมหิดลจึงน่าจะให้ความสนใจเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยในที่นี้ขอเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ในประเด็นด้านสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านประชากร ดังนี้

สังคมโลกที่ส่งผลต่ออนาคตการศึกษาไทยใน 10 - 20 ปี จะมีลักษณะ

- 1.) เป็นสังคมแข่งขัน โดยใช้ความรู้เป็นฐาน
- 2.) เป็นสังคมสิทธิมนุษยชนซึ่งประเด็นนี้คาดว่าจะได้รับความสำคัญมากขึ้นในสังคมไทย
- 3.) เป็นสังคมพอเพียง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทั้งทางชีวิตและสังคม

ในด้านเศรษฐกิจ จะเป็นดังนี้

- 1.) มีความเป็นโลกาภิวัตน์ คาดว่าจะมีการย้ายแหล่งเศรษฐกิจมายังเอเชีย
- 2.) การผลิตและการบริการ จะคำนึงถึงความเชี่ยวชาญ
- 3.) คิดถึงคุณภาพและราคาที่ยุติธรรม
- 4.) แรงงานที่มีความรู้ ซึ่งจะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ
- 5.) การจัดการความรู้
- 6.) การวิจัยและพัฒนา
- 7.) ให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญา

ในด้านทิศทางการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสหัสวรรษใหม่เน้นไปยัง 3 ด้าน คือ

- 1.) พลังงาน
- 2.) สุขภาพและอาหาร
- 3.) การติดต่อสื่อสาร

ทำให้เกิดเทคโนโลยีสาขาใหม่ 4 กลุ่มหลัก กล่าวคือ

- 1.) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2.) เทคโนโลยีชีวภาพ
- 3.) นาโนเทคโนโลยี
- 4.) เทคโนโลยีวัสดุและเทคโนโลยีอื่น

ซึ่งทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีจะมีลักษณะเชื่อมโยงกันมากขึ้นในลักษณะสหวิทยาการ มีการแตกแขนงเทคโนโลยี

“...ในฐานะเป็นส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหิดล ก็มีความกระหายใคร่รู้เกี่ยวกับนโยบายการวางแผนด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยในการเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต...”

ในเชิงลึกมากขึ้นเพื่อสร้างความรู้ใหม่และมนุษย์จะใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้

ประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก ได้แก่ การที่ประชากรวัยเรียนจะลดลงร้อยละ 25 ในอีก 15 ปีข้างหน้า และสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปจะสูงขึ้น ประชากรขาดทักษะพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้ และ 2 ใน 3 เป็นสตรี

มาถึงจุดนี้ ผู้เรียบเรียงในฐานะเป็นส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหิดล ก็มีความกระหายใคร่รู้เกี่ยวกับนโยบายการวางแผนด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยในการเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต...

หมายเหตุ

ข้อมูลสำคัญของบทความนี้ ผู้เรียบเรียงได้เรียบเรียงมาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๙)

บรรณาธิการแถลง

โดย ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ

สวัสดีครับ พี่น้องชาวมหิดลทุกท่าน

ในนามของพวกเราชาวมหิดล ขอแสดงความเสียใจต่อครอบครัวผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ ทั้งสิ้นนามิ แผ่นดินไหว น้ำท่วม และภัยพิบัติต่างๆ ขอบพระคุณแทนผู้สูญเสียทุกคนสำหรับความช่วยเหลือต่างๆ ที่หลังไหลเป็นธารน้ำใจสู่ภัยพิบัติ พวกเราจะเป็นกำลังใจให้กันและกัน เพื่อฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงให้โลกของเรากลับสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

สวัสดีศาสตราจารย์ฉบับนี้ มีเรื่องที่สำคัญคือบทบาทหน้าที่ของกรรมการประจำส่วนงาน และแรงบันดาลใจของอาจารย์ตัวอย่าง รวมถึงบทความเรื่องสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา ในนามของสภาคณาจารย์ ขอแสดงความยินดีกับอาจารย์ตัวอย่างทุกท่าน ซึ่งพวกเราพบว่าบนเส้นทางของอาจารย์ตัวอย่างนี้ มีประสบการณ์มากมายที่สามารถเก็บเกี่ยวเป็นแนวทางในการทำงาน และจะเป็นส่วนหนุนเสริมแรงบันดาลใจของคณาจารย์รุ่นใหม่ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม

สวัสดีศาสตราจารย์ เปิดรับบทความของประชาคมมหิดลทุกท่านนะครับ ผู้ที่มีบทความหรือเรื่องราวที่จะเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนสมาชิกของเรา ชาวสภาคณาจารย์ยินดีเปิดรับพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในข่าวของเราจะครับ

ข่าวสภาคณาจารย์

เป็นหนังสือภายในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิด จดหมาย เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์

เจ้าของ

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5
999 ถ.พุทธมณฑลสาย 4
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล
จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ 0-2849-6351
โทรสาร 0-2849-6351

บรรณาธิการประจำฉบับ

ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ

กองบรรณาธิการ

ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ ผศ.ประณมพร จังพานิช รศ.วิสูตร พองศิริไพบูลย์

ผศ.สุภาวรรณ เศรษฐบรรจง อ.โสพล ศิริไสย์ ผศ.ยงยุทธ ขจรปรีดานนท์

ประสานงานกลาง สุจิตรา สอนสม พัชญา วงษ์วันทนีย์

ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม พรศิริ บุญมาวงศ์

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
999 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม 73170

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตที่ ๓/๒๕๖๓
ประมวลนิติราช